

EDYTORIAL

Niewątpliwie stwierdzenie „Człowiek jest drogą Kościoła”¹ jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych wypowiedzi Jana Pawła II, a jednocześnie uznać je można za jeden z zasadniczych filarów jego nauczania. „Wszystkie drogi Kościoła prowadzą do człowieka”, dlatego Kościół nie może zrezygnować człowieka. Jest on bowiem „pierwszą drogą, po której winien kroczyć Kościół w wypełnianiu swego posłannictwa, jest pierwszą i podstawową drogą Kościoła, drogą wyznaczoną przez samego Chrystusa”².

Misja ta napotyka jednak ciągle nowe trudności. Tkwią one tak w człowieku, jak i świecie, w którym on żyje. Tworzą one wciąż nowe warunki i nowy kontekst dla realizacji zbawczej misji Kościoła. Jeszcze raz przywołajmy w tym kontekście słowa Papieża Polaka: „Zmieniają się czasy, zmieniają się ludzie i okoliczności, rodzą się nowe problemy. Kościół nie może tych zmian nie dostrzegać, nie może nie podejmować wyzwań, jakie pojawią się wraz z nimi. Człowiek jest pierwszą i podstawową drogą Kościoła, drogą jego codziennego życia i doświadczenia”³.

Stąd potrzeba ciągle na nowo podejmowania wysiłku rozeznania znaków czasu, które stanowią naglące wyzwanie współczesności. Rozumieć przez nie należy zarówno potencjał, jakie niesie rozwijający się świat, ale również i niebezpieczeństwa na drodze rozeznawania drogi

¹ Jan Paweł II, *Redemptor hominis*, Città del Vaticano 1979, nr 14.

² Tamże.

³ Tenże, *Przemówienie podczas Pielgrzymki do Polski. Sosnowiec, 14 VI 1999*, w: *Pielgrzymka apostolska Jana Pawła II do Polski*, Poznań 1999, s. 157.

EDITORIAL

The statement ‘This man is the way for the Church’¹ is undoubtedly among the most recognisable pronouncements of John Paul II and may at the same time be regarded as one of the fundamental pillars of his teaching. ‘For the Church all ways lead to man’, and therefore the Church cannot abandon man. He is, indeed, ‘the primary route that the Church must travel in fulfilling her mission: he is the primary and fundamental way for the Church, the way traced out by Christ himself’².

This mission, however, continually encounters new difficulties. These reside both in man himself and in the world in which he lives. They continually create new conditions and contexts for the realisation of the salvific mission of the Church. Let us recall once more in this connection the words of the Polish Pope: ‘Times change, men and circumstances change, new problems emerge. The Church cannot ignore these changes and must accept the challenges which they present. Man is the primary and fundamental way for the Church, the way of her daily life and her experience [...]’³.

¹ John Paul II, *Redemptor hominis*, Città del Vaticano 1979, no. 14. English text: https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_04031979_redemptor-hominis.html (accessed 14 August 2026).

² Ibid.

³ Idem, Homily, Sosnowiec, 14 June 1999, no. 4, https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/homilies/1999/documents/hf_jp-ii_hom_19990614_sosnowiec.html (accessed: 14 August 2026). Polish edition: *Pielgrzymka apostolska Jana Pawła II do Polski* [The apostolic pilgrimage of John Paul II to Poland], Poznań 1999, p. 157.

urzeczywistniania życiowego charyzmatu każdego człowieka wiary. Jednym z nich wydaje się angażowanie ludzkiego potencjału i talentów w rzeczy będące albo pozorem wartości, albo wartością źle wybraną, domagającą się intensywnego zaangażowania ze szkodą dla spraw naprawdę ważnych i istotnych. Trzeba więc umiejętności odróżniania ziarna od plew, uważnego oceniania wybieranych celów w optyce wiary.

W tym duchu oddajemy do rąk czytelników kolejny numer naszego czasopisma. Zamieszczone w nim artykuły ukazują zarówno niebezpieczeństwa związane z określonymi fenomenami życia religijnego, jak również tkwiący w innych pozytywny potencjał. Dwa pierwsze teksty: ks. Piotra Tomasika (*Prozelityzm i klerykalizm. uwagi terminologiczne w kontekście nowej ewangelizacji*) i ks. Stanisława Urbańskiego (*Świętość źródłem i owocem nowej ewangelizacji według ks. prof. Czesława Parzyszka*) są tego świetnym zobrazowaniem. Oba dotyczą wprost nowej ewangelizacji. Tekst Tomasika wskazuje możliwe wypaczenia w jej rozumieniu; tekst ks. Urbańskiego potencjał duchowego wzrostu poprzez zaangażowanie się w dzieło nowej ewangelizacji w tekstach ks. Czesława Parzyszka. Błędne odczytywanie charyzmatu bywa przyczyną popadania w konsekwencje karno-kanoniczne (ks. Wiesław Dylewski, *Procedura sądowego wydalenia ze stanu duchownego*); z kolei twórcze ich odczytanie i akomodacja do lokalnych uwarunkowań może pogłębić rozumienie wiary i przyczynić się do indywidualizacji jej przeżywania (Magdalena Jackowska, *Inkultuacja wiary w pobożności ludowej na przykładzie wybranych pieśni śpiewanych przy zmarłym na Kurpiach*). Dwa ostatnie teksty dotyczą problematyki życia wewnętrznego. *Kuszenie człowieka a Opatrzność Boża według „Moralistów” św. Grzegorza Wielkiego* autorstwa Karola Kisiela uczula na niebezpieczeństwo pokus, jednocześnie dostrzegają w nich narzędzie, które Bóg w zaplanowany i uporządkowany sposób wykorzystuje do duchowego doskonalenia wierzących. Zwraca uwagę na istotną dla budowania życia duchowego aspekt odniesień zewnętrznych. Z kolei ostatni tekst – *Istota bycia człowiekiem duchowym w „zamku wewnętrznym” (castillo interior) świętej Teresy z Ávila* Rafała Zehnera – koncentruje się na ukazaniu kształtowania wewnętrznego wymiaru życia duchowego jako przestrzeni bezpośredniego spotkania duszy z Bogiem.

Hence the need to undertake, ever anew, the effort of discerning the signs of the times, which constitute a pressing challenge of the present day. These are to be understood as encompassing both the potential offered by a developing world and the dangers arising along the path of discerning the manner in which each person of faith is to realise the charism of his or her life. One such danger appears to be the engagement of human potential and talents in pursuits that either merely appear valuable or reflect a mistaken choice of values, demanding intensive commitment to the detriment of what is genuinely important and essential. What is required, therefore, is the ability to separate the wheat from the chaff, and to evaluate the chosen goals carefully from the perspective of faith.

It is in this spirit that we place in the hands of our readers the next issue of our journal. The articles collected in it present both the dangers associated with certain phenomena of religious life and the positive potential inherent in others. The first two texts — by Fr Piotr Tomasik (*Prozelityzm i klerikalizm. Uwagi terminologiczne w kontekście nowej ewangelizacji* [Proselytism and clericalism: terminological remarks in the context of the new evangelisation]) and Fr Stanisław Urbański (*Świętość źródłem i owocem nowej ewangelizacji według ks. prof. Czesława Parzyszka* [Holiness as the source and fruit of the new evangelisation according to Fr Professor Czesław Parzyszek]) — provide an excellent illustration of this. Both concern the new evangelisation directly. Fr Tomasik's text indicates possible distortions in its interpretation; Fr Urbański's text presents the potential for spiritual growth through engagement in the work of the new evangelisation as presented in the writings of Fr Czesław Parzyszek. An erroneous interpretation of one's charism may at times lead to penal consequences under canon law (Fr Wiesław Dylewski, *Procedura sądowego wydalenia ze stanu duchownego* [The procedure of judicial dismissal from the clerical state]); a creative reading of charisms, by contrast, and their accommodation to local conditions, may deepen the understanding of faith and contribute to the individualisation of the manner in which it is experienced (Magdalena Jackowska, *Inkulturacyja wiary w pobożności ludowej na przykładzie wybranych pieśni śpiewanych przy zmarłym na Kurpiach* [The inculturation of faith in popular piety: the example

Pozostaje nam mieć nadzieję, że intuicje naszych autorów staną się dla Czytelnika istotnym impulsem do podejmowania wysiłku kolejnych kroków na drodze osobistego kształtowania i rozumienia wiary oraz zadań, które każdemu ona przynosi.

of selected songs sung at wakes in the Kurpie region]). The final two texts touch upon questions of the interior life. In *Kuszenie człowieka a Opatrzność Boża według „Moralistów” św. Grzegorza Wielkiego* [The temptation of man and divine providence according to the *Moralia* of St Gregory the Great], Karol Kisiel alerts the reader to the danger posed by temptations, while at the same time perceiving in them an instrument which God employs, in a planned and ordered manner, for the spiritual perfecting of believers. The article also draws attention to external points of reference that are significant for the development of the spiritual life. The final text — *Istota bycia człowiekiem duchowym w „zamku wewnętrznym” (castillo interior) świętej Teresy z Ávila* [The essence of being a spiritual person in the ‘Interior Castle’ (*castillo interior*) of Saint Teresa of Ávila] by Rafał Zehner — focuses on the formation of the interior dimension of the spiritual life as a space of direct encounter between the soul and God.

It remains for us to hope that the insights of our authors will provide the reader with a significant impulse to undertake the effort of further steps along the path of personal formation, towards a deeper understanding of the faith and of the tasks it entrusts to each person.